

з інфекційними захворюваннями можна досягти лише шляхом активної імунізації.

Блискучим прикладом досягнень вакцинопрофілактики можна вважати ліквідацію натуральної віспи у планетарному масштабі. У 1967 році ВООЗ запропонувала програму ліквідації натуральної віспи, в основі якої була використана вакцинація. В результаті впровадження цієї програми останній випадок натуральної віспи було зареєстровано в районі Огаден (Сомалі) 26 жовтня 1977 року, а вже у 1980 році ВООЗ на Генеральній Асамблеї оголосила світ вільним від натуральної віспи. Далі до порядку денного ВООЗ внесла питання щодо ерадикації поліомієліту, і завдяки вакцинації у 2002 році Європу було оголошено вільною від поліомієліту. На черзі програма ліквідації кору.

Такого успіху вдалося досягнути поєднанням ефективної імунізації населення з наступним спостереженням за вакцинованими та адекватними заходами практичної служби охорони здоров'я у світовому масштабі. Згідно Розширеної програми імунізації, що прийнята у 1974 році ВООЗ, до 2000 року в Європейському регіоні не повинно бути захворювань кором, поліомієлітом, правцем новонароджених, дифтерією, вродженою краснухою, епідемічним паротитом, а захворюваність кашлюком повинна бути менше 1,0 випадку на 100 тисяч населення.

На жаль, в нашій країні на цьому етапі не тільки проігнорували рекомендації ВООЗ, а навіть встали на небезпечний шлях згортання вакцинопрофілактики. Рівень щепленості населення проти багатьох інфекційних захворювань почав швидко знижуватись, що стало причиною у 90-х роках епідемії дифтерії, туберкульозу та високої захворюваності іншими керованими інфекціями.

СПЕЦИФІЧНА АКТИВНА ПРОФІЛАКТИКА ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ ЯК ОСНОВНИЙ СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ

Д.В. Ротар, С.Є. Дейнека, О.О. Бліндер

Кафедра мікробіології та вірусології

Вищий державний навчальний заклад України

«Буковинський державний медичний університет», м. Чернівці

Проблема інфекційної патології зайняла в останні десятиріччя одне із ключових місць у медицині. Статистика, не тільки розвинутих, а також й країн, що розвиваються, фіксує ріст інфекційної патології (поява нових і продовження поширення відомих). Це є, судячи по всьому, логічним наслідком корінної перебудови способу життя і логіки динамічних стереотипів, які формувались протягом століть. Лавиноподібний процес урбанізації, стрімкий розвиток промисловості і пов'язане з цим забруднення навколишнього середовища, широке поширення стресових ситуацій, масове використання у виробництві та в побуті синтетичних речовин, використання у всезростаючих масштабах лікарських препаратів різносторонньої дії – такий, далеко не повний, перелік джерел зниження активності факторів і механізмів неспецифічного (вродженого) протимікробного захисту та специфічного,

адаптивного імунного протиінфекційного попередження розвитку інфекційної патології.

Проблема інфекційних захворювань вже вийшла за рамки традиційних кордонів медицини і переростає в проблему загального екологічного стану. Слід зауважити, що мова йде не тільки, про поширення тих чи інших конкретних інфекційних хвороб, але і про корінну перебудову природної резистентності крупних контингентів населення, що призводить до далекоглядних біомедичних наслідків. Різко загострюються в останні десятиріччя проблеми патоморфозу інфекційних захворювань – зміна «обличчя» патологічних процесів у людини, стосовно їх «класичних» форм. Тому діагностика затруднена і негативно впливає на ефективність лікувальних і профілактичних заходів.

Основним профілактичним заходом інфекційних захворювань є вакцинопрофілактика. Саме вона повинна стати стратегічним напрямком специфічної профілактичної медицини. Ліквідація натуральної віспи показала світу, що шляхом вакцинації можливо не лише керувати захворюваністю, а й ліквідувати інфекційну хворобу. Крім того, окремі вакцини знайшли своє використання у терапевтичній тактиці гнійно-запальних та інших хірургічних захворювань.

Приходить усвідомлення того факту, що шляхом специфічної профілактики та лікування можливо значно покращити стан здоров'я нації і навіть подовжити активне життя. В теперішній час створюються вакцини практично майже проти всіх інфекційних хвороб, крім того, вже з'явилися вакцини проти раку шийки матки, раку печінки, шлунка, легень. За прогнозом вчених створюються вакцини проти атеросклерозу, інфаркту міокарду, алергічних захворювань та інших неінфекційних хвороб. Ці перспективи не є утопічними, оскільки лабораторні дослідження показують підтвердження інфекційної природи неінфекційних (соматичних) хвороб.

Нами проведене ретельне вивчення останніх досягнень у питаннях вакцинопрофілактики і вакцинотерапії регіону та усвідомлено ті труднощі, які склалися у вітчизняній вакцинопрофілактиці та вакцинотерапії. Слід зауважити, що в останні роки завдяки прийнятим заходам у практичній охороні здоров'я стан вакцинопрофілактики виправляється. Число вакцинованих стало збільшуватись, що дозволило подолати у 90-х роках епідемію дифтерії, знизити захворюваність на туберкульоз, на гострі респіраторні захворювання, включаючи грип. Але у цілому стан справ не змінився радикально, хоч би по тій причині, що в основній масі населення і навіть у медичних працівників, залишився помилковий настрій про часто виникаючі тяжкі наслідки (летальність, ускладнення, що призводили до інвалідності та ін.) вакцинації. До теперішнього часу чути промови окремих лікарів, журналістів та інших категорій населення про негативні впливи вакцинації на загальну реактивність організму вакцинованих, про формування алергічного статусу або заяви про те, що вакцинація – це «хірургічне втручання в імунну систему організму».